

Instytut Zootechniki Oddział Hodowli Drobego Inwentarza

Tematyka Oddziału Hodowli Drobego Inwentarza Instytutu Zootechniki obejmuje kilka wiążących się ze sobą zagadnień odnośnie kozy białej uszlachetnionej. Już od jesieni r. 1950 datuje się rozpoczęcie pierwszego tematu pt.: „Prace selekcyjne nad kozą typu saaneńskiego“, kiedy to w koziarni Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego w Chorzeli zgrupowano stawkę tych zwierząt importowanych z Czechosłowacji w ilo-

ści 2 kozłów i 12 kózek z wiosennych miotów tegoż roku.

Zastosowanie właściwego żywienia młodzieży wedle norm dr. Jasińskiego zostało doraźnie zrekompensowane wyższą mlecznością kózek, od chwili urodzenia otrzymujących obfite dawki mleka. Kozłę otrzymuje przez 12 tygodni mleko pełne, kózka w ilości ± 120 kg, koziołek ± 150 kg. System pojenja najlepiej ilustrują poniższe tablice:

Tabela 1

Karmienie koziołków hodowlanych mlekiem (wg Jasińskiego)

Tydzień	Dni	Ilość karmienia dziennie	Ilość skarmionego mleka		Racja dzienna	
			dziennie w litrach	tygodniowo w litrach	podwyżka w litrach	obniżka w litrach
1	7	5	0,1—1	5,75	0,125	—
2	„	4	1 —1,5	8,25	0,125 przez ostatnie 4 dni	
3	„	3	1,5—2	11,75	„ „ „ „	—
4	„	„	2 —2,5	15,25	„ „ „ „	—
5	„	„	2,5—3	18,75	„ „ „ „	—
6	„	„	3	21,00	„ „ „ „	—
7	„	„	3 —2,5	18,75	—	0,125 przez ostatnie 4 dni
8	„	„	2,5—2	15,25	—	„ „ „ „
9	„	„	2 —1,5	11,75	—	„ „ „ „
10	„	„	1,5—1	8,25	—	„ „ „ „
11	„	„	1	7,00	—	„ „ „ „
12	„	„	1 —0	4,75	—	0,25

R a z e m 146,50

Przyrosty wagowe młodzieży wynoszą od 1 do 6 tygodnia życia ponad 1 100 g tygodniowo, a od 7 do 12 powyżej 900 g. Śred-

nia waga 12-tygodniowych koziołków wynosi ponad 21 kg żyw.; kózki w tym wieku ważą ponad 18 kg, a więc przekraczają

przyrosty wagowe charakterystyczne i wymagane dla kóz hodowlanych czystej rasy saaneńskiej.

Nie zostawia się do hodowli kozłat słabych i wazących mniej niż 3 kg na 2 dzień po urodzeniu, co roku stosuje się tu-

Tabela 2

Karmienie kózek hodowlanych mlekiem (wg Jasińskiego)

Tydzień	Dni	Ilość karmień dziennie	Ilość skarmianego mleka		Racja dzienna	
			dziennie w litrach	tygodniowo w litrach	podwyżka w litrach	obniżka w litrach
1	7	5	0,5 — 1	5,75	0,125	—
2	„	4	1 — 1,5	8,25	0,125 przez ostatnie 4 dni	—
3	„	3	1,5 — 2	11,75	„	—
4	„	„	2 — 2,5	15,25	„	—
5	„	„	2,5	17,50	„	—
6	„	„	2,5	17,50	—	—
7	„	„	2,5 — 2	15,25	—	0,125 przez ostatnie 4 dni
8	„	„	2 — 1,5	11,75	—	„
9	„	„	1,5 — 1	8,25	—	„
10	„	„	1 — 0,5	5,75	—	„
11	„	„	0,5	5,50	—	„
12	„	„	0,5 — 0	2,75	—	0,25 przez ostatnie 4 dni
Razem				122,51		

berkulinizację wszystkich sztuk, która jak dotychczas (w roku 1951 i 1952) dawała wyniki ujemne. Celem uniknięcia ewentualnych skutków odwapnienia, szczególnie w okresie ciąży oraz wysokiej produktywności, stosuje się w paszy mieszanki mineralne układu dr. Stefana.

W roku 1951 przeciętna mleczność sztuki wynosiła 580,6 kg o 3,692%, przy czym najwyższa mleczność wynosiła 684 kg o 3,456% w 304 dniach doju. Ciekawsze są wyniki roku następnego (1952); średnia mleczność wszystkich, wynosiła 785,7 kg mleka o 3,061%, przy czym najwyższa mleczność — 967 kg mleka w 307 dniach doju jako 2 laktacja omawianej sztuki. W tym samym roku kózki urodzone i wy-

chowane w Chorzelowie dały laktacje poważnie przewyższające mleczność ich matek (najwyższa mleczność od pierwiastki 787 kg mleka o 2,88% tłuszczu w 280 dniach doju).

W tej chwili mleczność jest zadowalająca, natomiast procent tłuszczu wymaga poprawy i przy dalszym prowadzeniu selekcji w tym kierunku będzie się kładło główny nacisk.

W ramach pracy nad kozą omawianego typu zastosowano po raz pierwszy zimny wychów kozłat w roku 1952/53. Z miotów wiosennych 1952 r. z początkiem jesieni wyznaczono 5 sztuk, które miały zostać wybrakowane z hodowli jako nietypowe i umieszczono je w szopie otwartej, z dachem,

opatrzonej w prycze przyścienne na wysokości 0,5 m od ziemi. Tak prycze jak i całą szopę wyścielono bardzo obficie słomą. Do szopy przylega okólnik. Mimo wyjątkowo wilgotnej, mglistej zimy, wszystkie sztuki dobrze przebyły tę pierwszą w swoim życiu zimę i w marcu roku bieżącego dały normalne, zdrowe mioty, które odchowywano w budkach na wolnym powietrzu.

Dotychczasowa próba wykazała, że można odważyć się na zastosowanie zimnego wychowu w stosunku do kozłąt. Jest to jednak próba wykonana na bardzo szczup-

łym materiale tak, że jest zbyt wcześnie na wyciąganie wniosków dla praktyki. W roku 1953 i w następnych latach do 1956, przewiduje się kontynuację podjętego tematu. W każdym razie została przeprowadzona z wynikiem pomyślnym pierwsza próba w kierunku zimnego wychowu zwierzęcia, co do którego wszyscy hodowcy dotychczas byli przekonani, że wymaga ono, szczególnie w pierwszym okresie życia, pomieszczenia ciepłego i suchego, ochronionego od przewiewów.

Dr J. Ocetkiewicz